

سریال «نوجوانی» تفاوتی جدی با سایر آثار نتفلیکس دارد

علیه تقلیل مسئلهٔ نسل Z

محمدحسین سلطانی خبرنگار
حقیقتش را بخواهید فراموش کرده بودیم، تولیدات بشسر ۲۰۲۵ هم می‌تواند آدمیزادی باشد و رنگ‌وبویی از هوش مصنوعی نداشته باشد. بشری که همه چیز را به‌سبخره گرفته و بی‌معطلی و بی‌مهابا خودش را درگیر حقیقه‌های جدید هوش مصنوعی کرده و در یک بازی تهور آوَر، مغزش را در رقابتِ آلتِمن و ماسسک-به قول محققان آکسفورد- هر روز دچار پوسیدگی می‌کند. مینی‌سریال «نوجوانی» وِرای همه‌اشکالاتش؛ مثل ضربه‌ای که در برخی نقاط داستان از مدل فیلمبرداری پلان-سکانس می‌خورد، اثری کاملاً جدی است. اثری که به جرت می‌توان گفت هر قسمتش به کل اسکار اسمال شرف دارد. سریالی که از پس موقعیتِ منتهب خود یعنی قتل توسط یک پسر بچه ۱۳ ساله بر می‌آید و بدون جلوه‌فروشی از آن موقعیتی انسانی می‌سازد. «نوجوانی» در قسمت اول خود می‌کارد. در قسمت دوم انتقاد می‌کند. در قسمت سوم به اوج می‌رساند و در قسمت چهارم و آخر همدردی می‌کند. «نوجوانی» حاصل فیلمنامه‌ای حساب شده است که دقیقاً از همین حساسب‌شدگی بیش از حد ضربه می‌خورد، در جاهایی از قصه آن را به اثری بلا تکلیف بدل می‌کند، اثری که در زمان واپرال‌شدگی انیمیشن‌هایی چون inside out می‌خواهند از درون فرد بیرونش را توضیح دهند و مدام با استعدا ل‌های پزشکی و روان‌پزشکی فرد را تشریح کنند، رویکردی معکوس را انتخاب می‌کند. نوجوانی از بیرون به درون می‌رود. در دو قسمت اول ما گمان می‌کنیم هیچ نوجوانی

حذف ساختاری

محمد خالوندی خبرنگار
سریال «جوانی» ادعای پرداختن به یک درام اجتماعی را دارد، اما در عمل نه درام است و نه اجتماعی. این اثر تلاش می‌کند با استفاده از تکنیک برداشت بلند/سکانس-پلان و تقسیم روایت به ۴ اپیزود، محتوای خود را ارائه دهد. برخلاف سریال‌های جنایی رایج که با ایجاد تعلیق و طرح معما، مخاطب را درگیر می‌کنند، این سریال تمرکز چندانی بر پرورنده جنایی محوری خود ندارد. در همان اپیزود اول و در دفتر پلیس، فاش می‌شود که «جیمی» هم‌کلاسی خود را به قتل رسانده است. این افشاسازی نه از طریق کنکاش در لایه‌های روایی، بلکه صرفاً با نمایش تصاویر دوربین مدار بسته، شواهد فیزیکی و بازسازی صحنه جرم انجام می‌شود. پس از این نقطه عطف، کارگردان در اپیزودهای

بررسی پرونده یک قتل

زینب محمدی خبرنگار
پرداختن به مسائل نوجوانان، یکی از موضوعات محبوب سینماگران در سال‌های اخیر است. علاقه نوجوانان به تماشای فیلم و سریال کمپانی‌های سینمایی را مجاب کرده است تا بخش زیادی از انرژی و هزینه را به تولید آثاری اختصاص بدهند که قهرمان یا نقش اصلی داستان آن‌ها، نوجوانان باشند. سریال «نوجوانی» یکی از این آثار است که انتشار آن سر و صدای زیادی به پا کرده است. اثری که تلاش می‌کند با بهره گرفتن از تکنیک‌های تازه و نمایش اتصال انکارناپذیر جهان بزرگسالان و نوجوانان، تصویری متفاوت را از دوره نوجوانی به تصویر بکشد.

سریال‌ شروع طوفانی و درگیرکننده‌ای دارد. کارگردان در زمانی کمتر از ۱۰ دقیقه، تمام آنچه را که مخاطب برای دنبال کردن داستان به آن نیاز دارد، به او معرفی می‌کند. منتهم قتل، اوضاع و احوال ظاهری زندگی‌اش، خانواده‌اش، کاراگاهان پرونده و نهایتاً دختر بچه‌ای که طی ماجرای شب گذشته، کشته شده است. پیرنگ داستان در این نقطه آغاز و در این نقطه به پایان می‌رسد. اما هدف کارگردان از ادامه دادن به سریال، نمایش مقصران احتمالی یک قتل و نقش کوچک و بزرگ هر یک در ارتکاب جرمی است

دوربین می‌دود، قصه جامی‌ماند

سعید اکبری خبرنگار
سریال «نوجوانی» جدیدترین محصول نتفلیکس، یکی دیگر از آن آثاری است که ردای ترند بودن به تن کرده است و عموم تماشاگران را مقهور خود. اما آنچه در ظاهر جذابیت فرمال می‌نماید، با تأکید وسواس‌گونه بر برداشت بلند، چنان بر محتوا و روایت داستان سایه افکنده که واکاوی و ژرف‌نگری در مقولاتی همچون مدرسالاری مسموم در عصر اندرویت، فرهنگ اینسل‌ها و تأثیر انکارناپذیر اینترنت بر نگرش نسل جوان و زیست‌جهان پیرامونشان، در هیاهوی تکنیک‌های سینمایی رنگ باخته است. سریال یک اپیزود آغازین قابل‌قبول دارد؛ اما روند قصه به تدریج در سه اپیزود دیگر به بیراهه می‌رود و در ادامه آنچه را در آغاز کاشته، نه می‌پرورد و نه به ثمر می‌نشانند. قسمت اول به‌خوبی موقعیت مرکزی و بحران خانوادگی را نمایش می‌دهد، اما خیلی زود سریال تبدیل به نمایشی از لانگ‌تیک می‌شود که راه‌روها را بالا و پایین می‌رود، کاراکترها را تعقیب می‌کند و روی یک چهره در لحظه متمرکز می‌شود و به موضوعات اشارات ریز می‌کند. قسمت دوم کاراکترهای جدید، روابط جدید و موضوعات جدیدی را معرفی می‌کند که در ادامه آن‌ها را رها می‌کند. قسمت سوم یک ارزش‌یابی روان‌شناختی در دیالوگ‌گویی یک‌ساعته، با نقش‌آفرینی خوب بازیگران، نه تشخیص و بینشی ارانه می‌دهد و نه راه‌حلی؛ صرفاً وقت‌کشی است. قسمت چهارم یک ریویوی یک‌ساعته خانواده در باره سه قسمت قبلی است.

تقریباً اطلاعات خاصی درباره هر واقعی ارائه نمی‌شود و سریال قبل از به پایان رسیدن دادرس قانونی به پایان می‌رسد، چون زمان و آزادی کافی برای پرداخت به آن ندارد. ترندت کنکشات، تلاش جاه‌طلبانه برای ثبت تمام سریال با برداشت بلند، در غیاب فیلمنامه‌ای استوار، بیشتر به تمرینی تکنیکال شبیه استست تا ابزاری در خدمت درام. اگر هدف افشسای فرهنگ اینسل و نشان

در این اثر ساخته نمی‌شود، اثری را می‌بینیم که از زاویه پلیس قصه را روایت می‌کند و چند لگد مفصل به‌ساختار آموزشی کنونی در مدارس انگلیس و البته اینستاگرام و تیک‌تاک می‌زند؛ اما ناگهان در قسمت سوم داستان تغییر می‌کند و هوشمندانه به نسلی نزدیک می‌شویم که حتی از حرف زدن با آن‌ها هراس دارند، چه برسد به ورود به جهان آن‌ها. نوجوانی در بهترین زمان ممکن روی نقطه‌ای دست می‌گذارد که کمتر کسی به آن پرداخته یا می‌پردازد. سریال ترون و گراهام در باره تحقیر نسلی سخن می‌گوید که زمانه در حال‌بلعیدن آن‌هاست، نه می‌شود پلدر را مقصر دانست، نه پلیس و نه حتی معلم‌ها را، داستان درباره این است که ساختار از زمانه عقب افتاده و میان تضاد ساختار و زمانه این نوجوانی است که ضرر می‌بیند. از نظر متنی و فرامتنی بسیار می‌شود درباره آنچه جک ترون و استون گراهام ساخته‌اند صحبت کرد، اما فعلاً به این بسنده می‌کنیم که آنچه این دو نفر ساخته‌اند، وِرای امتیازهای ۹ از ۱۰ و تحسین‌های گاردین، امپایر، راتن تومیتوز، دیلی تلگراف و متاکرتیک، اثری به موقع است. اثری که می‌توان آن را جوابیه‌ای دانست برای نوجوانانه‌های سسانتی مانندال پیکسار وسایرین که می‌خواهند عمق و خط و ربط این نسل را با شبکه‌های اجتماعی سفیدشویی کنند و بحران این نسل را به‌هویت‌های جنسی‌شان و تغییرات بلوغ تقلیل دهند. نوجوانی درست مقابل تقلیل ایستاده، البته هم‌زمانش به لکت می‌افتد و هم در محتوا گنگ می‌شود. با این حال سریال فراموش نمی‌کند که در تمام این جدال‌ها نباید هیچ‌کدام از کاراکترها از ورطه شرافت خارج شوند، شرافتی که اتفاقاً حاصل زجر می‌است که انسان در مواجهه با تضاد زمانه و ساختار متحمل می‌شود و ممکن است پیامدهایی چون قتل را تجربه کند.

خشونت‌های کلامی معلمان و دانش‌آموزان») به نقدی سطحی از فضای آموزشی بسنده می‌کند. این رویکرد نه تنها ساختار مدرسه را به عنوان نهادی مسئله‌دار آشکار نمی‌سازد، بلکه مخاطب را به شکلی ناملموس و سطحی به این نتیجه می‌رساند که مدرسه محیطی نامناسب برای دانش‌آموزان است. اپیزود سوم به نظم اپیزودی خصیصه‌نماست، چراکه دوباره شدن فیلم به عنوان نه دارم- نه اجتماعی بودن را به خوبی نشان می‌دهد؛ در این اپیزود ما از طریق شخصیت مشاور تا اندازه‌ای به فرم درام نزدیک شده و از طریق نوعی روانشناسی گریبی و نه آسیب‌شناسی اجتماعی/ درام اجتماعی به خوبی به جهان جیمی و ادراکات و انگیزه‌های او برای قتل پی می‌بریم اما در نهایت، مخاطب، از کانون اصلاح و تربیت به عنوان نهادی اجتماعی دریافتی تصویری ندارد. این فضا تا اندازه زیادی توسط دیالوگ‌های جیمی ساخته می‌شود.

اپیزود پایانی نیز که به نقش خانواده می‌پردازد، با ضعف مشابهی روبه‌روست. در این بخش، خشونت پدر جیمی به عنوان محور اصلی برجسته می‌شود، اما هیچ تصویر جامعی از خانواده ارائه نمی‌گردد. هر چند جیمی در اپیزود سوم در گفت‌وگو با مشاور به خشونت پدرش اشاره کرده بود و مخاطب از قبل نسبت به آن آگاه بود، نمایش این رابطه در صحنه‌های بعدی (مثلاً حضور والدین بر روی تختخواب) به جای بهره‌گیری از نشانه‌های تصویری، با دیالوگ‌هایی کلیشه‌ای و فاقد ظرافت، مسئله را به‌شیوه‌ای ناشایانه به مخاطب تحمیل می‌کند. در مجموع، «جوانی» با وجود ادعای بلندپروازانه در تحلیل آسیب‌های اجتماعی، به دلیل فقدان عمق روایی، ناتوانی در بازنمایی انتقادی نهادها و تکیه افراطی بر دیالوگ‌های توضیحی به جای نمایش تصویری، از هدف خود باز می‌ماند و اساساً دست به نوعی حذف ساختاری می‌زند.

موضوع گذر زمان و حل نشدن بحران‌های قتل است، به نظر درست اجرا نمی‌شود. روان‌پزشک داستان برخلاف دیگران نسبتی با موضوع برقرار نمی‌کند و برای جبران این نقصان تلاش می‌کند تا منتهم را قانع کند که واقعیت را تعریف کند. ترندت زن روان‌پزشک زمان زیادی از داستان را به ارائه پیشینه‌های روزمرگی در خانواده جیمی اختصاص می‌دهد؛ آن هم در زمانی که بیش از هروقت دیگری مخاطب منتظر تغییر مسیر داستان از طریق حضور روان‌پزشک است. در نهایت حرف‌های زده می‌شود و پسرک مدام خود را بی‌گناه معرفی می‌کند و وقتی در اپیزود پایانی پدر جیمی به ارتکاب قتل توسط پسرش اعتراف می‌کند، حضور روان‌پزشک و حرف‌های جیمی بیشتر از هر زمان دیگری بی‌اهمیت جلوه می‌کند و باعث سقوط سریال می‌شود. زیاده‌روی پدر و مادر جیمی و همچنین کارآگاهان در بیان نقش خود در انجام این قتل از دیگر مسائلی است که می‌شد به‌دقت پرونده‌شوند، بی‌تردید نیازمند اپیزودهایی افزون‌تر بود؛ اما و برای طبیعی بودن این سکانس‌ها صرفاً به تک برداشت بودن آن‌ها و استفاده از صدای محیط بسنده نکنند. در نهایت برخلاف کتاب فوکو، پرونده قتل دختر بچه باز می‌ماند و این احتمالاً نشانه‌ای برای ادامه یافتن سریال در فصل‌های بعد است.

نیمه دوم سریال نمی‌افتد و باعث می‌شود دو قسمت پایانی جذابیت خود را تا حد زیادی از دست بدهند و علیه فرم تعریف شده اثر رفتار کنند. هر قسمت از سریال نوجوانی در یک تک برداشت ضبط شده است و همچنین استفاده حداقلی از عناصر ساخت فیلم مانند تدوین و موسیقی باعث شده تا کارگردان وفاداری خود به واقعیت و مستندنگاری تصویری را نشان بدهد. مکان‌هایی مانند اداره پلیس و مدرسه دارای آدم‌های گوناگونی است که وفورشان به کارگردان کمک می‌کند تا بتواند واکنش جمعی افراد به حوادث را روایت کند و دستش برای تغییر راوی باز باشد. اما به ناگهان از این فضا جدا می‌شود و یک اپیزود را به گفت‌وگوی نوجوان منتهم به قتل با یک روان‌پزشک اختصاص می‌دهد. کسی که اگر همه چیز مطابق قبل بود، باید با حضور پرنرگ خود، بار غیاب دیگران را به دوش می‌کشید و همچنین افشاگرکی‌های تازهای را پیش روی مخاطب می‌گذاشت. گرچه در ابتدای این قسمت گفته می‌شود که هفت ماه از زمان دستگیری جیمی گذشته است و این تعجب‌برانگیز است؛ چراکه افرادی که حرف‌هایشان در قسمت‌های قبل پرونده را پیش برده است و همچنین دو کارآگاه داستان رها می‌شوند و این اولین قدم برای جدایی خودخواسته سریال از مخاطب است. به هر حال حتی اگر این تکنیک روشی برای پافشاری بر

که توسط پسری ۱۳ ساله اتفاق می‌افتد. از این حیث «نوجوانی» اثر مهمی محسوب می‌شود و یادآور کتاب بررسی یک پرونده قتل از میشل فوکو است. فوکو در کتاب پس از تعریف مختصر ماجرای قتل، به سراغ آدم‌های مختلف می‌رود و در قالب یک مستندنگاری، نقطه نظر نشان را درباره قاتل و قربانی بیان می‌کند. کارگردان «نوجوانی» هم با دوربین‌اش مدام به دنبال جست‌وجوی آدم‌های متفاوت، پیوند برقرار کردن با ماجرا و نمایش دادن قضاوت و واکنش آنهاست.

دوربین فیلم، دوربین هوشمندی است و به خوبی می‌تواند انتظارات نوپسننده و کارگردان را برآورده کند. در قسمت اول و میان شلوغی اداره پلیس، دوربین راوی کارگردان مدام با مکث روی چهره آدم‌ها و سپس نشان دادن چشم‌انداز مقابلباش، مخاطب را از نوع نگاه آن‌ها به داستان مطلع می‌کند و از این امکان استفاده می‌کند تا هر بار از زاویه کسی، قاتل را نشان بدهد. فیلمبرداری با وجود ازدحام زیاد در مدرسه و اداره پلیس، زاویه دید را گم نمی‌کند و باعث می‌شود سریال در دو قسمت نخست، ضرب‌آهنگ درست و فکر شده‌ای داشته باشد. در نیمه اول سریال کارگردان از تکنیک تغییر راوی، فقط برای جابه‌جا کردن تصاویر بهره نمی‌گیرد؛ بلکه می‌تواند با این جابه‌جایی داستان را پیش ببرد و جزئیاتی را افشا کند. اتفاقی که در

غیرممکن ناشی از چاقو، می‌توانست مسیر داستان را دگرگون و یا پایان پرترشت و معمای ایجاد کند، اما چرا سریال این‌ها را رها می‌کند؟ اینکه جیمی مدام عمل کشتن را از سوی خود انکار می‌کند؛ آیا او مرتکب قتل شده است یا خیر؟ چرا سازندگان می‌بینند رادر شکوت‌تردید می‌اندازند؟ استینو گراهام و اشلی والتز، با بازی‌های سنجیده، اندکی گرم‌ای عاطفی به کاراکترهایشان بخشیده‌اند؛ اما این بازی‌که احساس نیز تاج‌نجات فیلمنامه‌ای کهرمق و روایتی با ضرب‌آهنگی فرساینده را ندارد. سریال در چهار ساعت امتداد می‌یابد، و اگر غرض آن بوده که بذری‌های کاشته‌شده در دو قسمت نخست به‌دقت پروارنده‌شوند، بی‌تردید نیازمند اپیزودهایی افزون‌تر بود؛ اما اگر سرانجام قرار بر چیزی غیر از این بوده، دو ساعت فشرده، بی‌سردرگمی، کفایت می‌کرد. اما چرا کل یک مجموعه می‌باید با برداشت بلند فیلمبرداری شود؟ برداشت بلند زمانی معنا پیدا می‌کند که یگانه لحظه‌ای معین و خاص در داستان چنان از منظر دراماتیک حیاتی باشد که ارزش آن را داشته باشد تا به‌صورت آنی و بدون قطع ضبط و ثبت‌شود. اما تمام سریال در چهار ساعت؟ تاجایی پیش می‌رود که در اپیزود سوم گویم در حال تماشای یک تله‌تاتر یا اتاق آزمون بازیگر می‌باشیم یا در اپیزود چهارم، این تکنیک‌نه به‌عنوان یک انتخاب هنری و دراماتیک، بلکه به‌عنوان یک ترند کلیشه‌ای به منظور ثبت لحظات غیرضروری و زمان‌های مرده به نظر می‌رسد.

فیلمبردار تمام مدت در حال دویدن پشتسر سر کاراکترهاست. درصدی از نماهای فالوئینگ پشت کاراکترها و مابقی روی صورت کاراکترها زوم شده است، مثلاً در یک صحنه جیمی هر ۱۰ انگشتش را برای اسکن روی دستگاه می‌گذارد یا مسیری که جیمی به ماشین پلیس همراه آنان تا ایستگاه پلیس روانه می‌شود یا خاطره‌گویی و خنده خانواده در اپیزود پایانی در ماشین؛ این ائتلاف زمان نیست؟ در نهایت نوجوانی بیش از آنکه روایتی از زخم‌های یک نسل خاص باشد، تمرینی است در نمایش تکنیک در قالب یک سریال معمولی.

پرسونازی که به بیش از آن دیده شده و نه در ادامه با خواهد گشت. پرداخت به رابطه عاطفی جیمی با پدر و مسئله بی‌مهری و سردی‌اش نسبت به مادر چه شد؟ چرا نباید حتی کوچک‌ترین تصویری از خانواده مقتول ارائه شود؟ راز مرکزی داستان و بسیاری پرسش‌های دیگر به طرز نامیدکننده‌ای در انتها مبهم باقی می‌مانند. هیچ انگیزه مشخصی برای جیمی پنبی بر قتل ارائه نمی‌شود و این فقدان بیشتر از آنکه یک ابهام عامدانه به نظر برسد، نشان از محدودیتی است که نوع فیلمبرداری کنکشات و بلند ایجاد کرده و روایت را تحت‌الشعاع قرار داده است.

سریال در انتها نقاط را به هم متصل نمی‌کند. ما دیگر هرگز جیمی را نمی‌بینیم، دو پلیس را نمی‌بینیم، وکیل و روانشناس وی را نمی‌بینیم. هیچ پیگیری‌ای از سوی کارآگاه‌وپلیس انجام نمی‌شود، هیچ سرخنی از سایر دانش‌آموزان مدرسه نداریم، حتی رایان و تامی و جید هم به‌کلی کنار گذاشته می‌شوند. این یعنی تمام زمان صرف‌شده برای تماشای قسمت‌های اول و دوم کاملاً بیهوده حس می‌شود. قسمت چهارم، تم‌آه‌بد برنج و عذاب خانواده ایستاده است، بی‌آنکه بصیرتی روشن از علل وقوع فاجعه به دست دهد. در نهایت به طری‌زی سر بسته، پدر را مسئول جلوه می‌دهد؛ صرفاً به سبب برگرفن نگاهش از فرزند، آن هم به‌خاطر لغزش کوچکی در عملکرد وی. اندوه خانواده، در آغاز، صادقانه و موجه است، اما احساس گناهشان، جز در قالب دیالوگی شتاب‌زده‌ر واپسین دقیق، هیچ‌گاه به ساحت باور راه نمی‌یابد.

آنان تنها آنچه پسرشان مرکب‌شده‌را می‌پذیرند، اما مخاطب چرا باید به چنین پذیرشی تن دهد؟ آن‌گاه که پدر با چشمانی اشک‌آلود می‌گوید: باید بهتر عمل می‌کردم، هیچ دالالت روشنی برای پیوند این گفته با قتل در ذهن بیننده شکل نمی‌گیرد. چطور ممکن است کاراکتر اصلی سریال دقیقی کوتاه‌ان هم در حد یک‌صدا در سکانس طولانی داخل ماشین در اپیزودنهایی حضور داشته‌باشد؟ نقطه عطفی همچون گفت‌وگوی فروشنده در فروشگاه در باره زخم‌های